

ВІДГУК

**офіційного опонента на дисертацію Левіщенка Дмитра Костянтинівича
«Адміністративно-правове забезпечення безпеки дорожнього руху в
Україні», подану до захисту на здобуття наукового ступеня кандидата
юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і
процес; фінансове право; інформаційне право**

Ступінь актуальності обраної теми. Проблематика забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні є однією з найбільш актуальних у сучасних умовах розвитку держави, оскільки вона безпосередньо пов'язана із захистом життя і здоров'я людини, гарантуванням публічної безпеки, стабільним функціонуванням транспортної інфраструктури та забезпеченням належного рівня правопорядку. Стан дорожньо-транспортної безпеки тривалий час залишається складним, що зумовлюється значною кількістю дорожньо-транспортних пригод, високим рівнем травматизму та смертності на дорогах, а також наявністю системних проблем у сфері організації дорожнього руху та реалізації державної політики у цій сфері. У зв'язку з цим питання формування ефективного адміністративно-правового механізму забезпечення безпеки дорожнього руху набуває особливої наукової і практичної значущості.

Актуальність теми дисертаційного дослідження обумовлена також тим, що безпека дорожнього руху є складовою загальної системи публічної безпеки держави. Від належного функціонування адміністративно-правових механізмів у цій сфері залежить ефективність діяльності органів державної влади, зокрема Національної поліції України, органів місцевого самоврядування, інших суб'єктів публічного управління, на які покладено завдання щодо організації та контролю дорожнього руху. Водночас практика свідчить про наявність певних недоліків у нормативно-правовому регулюванні та організаційному забезпеченні цієї діяльності, що проявляється у фрагментарності правового регулювання, недостатній узгодженості повноважень суб'єктів забезпечення безпеки дорожнього руху, а також у недостатній ефективності окремих адміністративно-правових інструментів впливу на правопорушення у цій сфері.

Важливість дослідження цієї проблематики зумовлена також необхідністю адаптації національного законодавства до європейських стандартів у сфері безпеки дорожнього руху. У межах євроінтеграційного курсу України держава взяла на себе зобов'язання щодо гармонізації законодавства з правом Європейського Союзу, що передбачає впровадження сучасних підходів до управління безпекою дорожнього руху, удосконалення адміністративно-правових механізмів запобігання дорожньо-транспортним пригодам, а також підвищення ефективності контролю за дотриманням правил дорожнього руху.

Крім того, актуальність теми дисертації зумовлена необхідністю комплексного наукового осмислення адміністративно-правових засад забезпечення безпеки дорожнього руху в умовах сучасних суспільних викликів, зокрема цифровізації управлінських процесів, впровадження автоматизованих систем фіксації правопорушень, модернізації транспортної інфраструктури та функціонування державних інституцій в умовах воєнного стану. Зазначені фактори об'єктивно потребують переосмислення традиційних підходів до адміністративно-правового регулювання цієї сфери та формування нових науково обґрунтованих рекомендацій щодо удосконалення відповідного правового механізму.

Слід також зазначити, що попри наявність значної кількості наукових праць, присвячених окремим аспектам забезпечення безпеки дорожнього руху, комплексні дослідження адміністративно-правових засад цієї діяльності, з урахуванням сучасних тенденцій розвитку публічного управління та реформування правоохоронної системи, залишаються недостатньо розробленими. У зв'язку з цим науковий пошук, спрямований на визначення сутності, структури та особливостей адміністративно-правового забезпечення безпеки дорожнього руху, а також на вироблення пропозицій щодо вдосконалення відповідного законодавства та практики його застосування, є своєчасним і науково обґрунтованим.

Таким чином, обрана Левіщенком Дмитром Костянтиновичем тема дисертаційного дослідження є актуальною як у теоретичному, так і в практичному вимірах, відповідає сучасним потребам розвитку адміністративно-правової науки та спрямована на вирішення важливих завдань удосконалення механізму забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні.

Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача.

Науковий рівень дисертаційного дослідження та наукових публікацій Левіщенка Дмитра Костянтиновича загалом відповідає вимогам, що висувуються до робіт на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Дисертаційна робота виконана з урахуванням основних стратегічних напрямів державної політики України у сфері забезпечення безпеки, розвитку транспортної інфраструктури та утвердження прав людини. Зокрема, дослідження виконано відповідно до Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року (Указ Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019), Стратегії національної безпеки України (Указ Президента України від 14 вересня 2020 року № 392/2020), Національної стратегії у сфері прав людини (Указ Президента України від 24 березня 2021 року № 119/2021), Комплексного стратегічного плану реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023–2027 роки (Указ Президента України від 11 травня 2023 року № 273/2023), а також Національної транспортної стратегії України на період до 2030 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 травня 2018 року № 430-р).

Крім того, тематика дослідження узгоджується з Тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок Міністерства освіти і науки України на 2022–2026 роки (наказ МОН України від 3 лютого 2022 року № 109), Тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2020–2024 роки (наказ МВС України від 11 червня 2020 року № 454), а також Основних напрямів наукових досліджень Науково-дослідного інституту публічного права на 2021–2025 роки, що свідчить про її відповідність актуальним напрямам розвитку юридичної науки та практичним потребам удосконалення адміністративно-правового забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні. Тему дисертаційного дослідження затверджено рішенням Вченої ради Науково-дослідного інституту публічного права 22 грудня 2015 року (протокол № 6).

Основні наукові положення, висновки та пропозиції, сформульовані в дисертації, знайшли відображення у восьми наукових публікаціях, серед яких: три статті, опубліковані у виданнях, включених Міністерством освіти і науки України до переліку наукових фахових видань з юридичних наук; одна стаття – у міжнародному науковому виданні країни Європейського Союзу; а також чотири тези доповідей, оприлюднені на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях.

Зазначені публікації відображають основні результати проведеного дослідження, засвідчують наукову новизну отриманих положень та свідчать про достатній рівень апробації результатів дисертаційної роботи. Таким чином, наукові результати дослідження Левіщенка Дмитра Костянтиновича є належним чином оприлюдненими та відповідають встановленим вимогам щодо публікаційної активності здобувача наукового ступеня кандидата юридичних наук.

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях. Ціла низка результатів і висновків, які з них слідують були отримані вперше і мають достатній ступінь наукової новизни. Вперше:

визначено перспективи адаптації міжнародного досвіду для України в сучасних умовах воєнного стану: введення спеціальних процедур створення та перегляду транспортних шляхів, спланованих й обладнаних так, щоб залишатися дієвими й безпечними навіть під час стихійних лих, аварій або екстремальних погодних явищ; визначення системи пріоритетності автошляхів для евакуації, гуманітарних місій та оперативної логістики; створення централізованих чи регіональних центрів кризового реагування з інтегрованою цифровою аналітикою руху, аварійної інформації, моніторингу інфраструктурних пошкоджень; формування сценарно орієнтованих моделей реагування на інциденти, що охоплюють воєнні виклики й можливі катастрофи, тощо;

запропоновано шляхи усунення перешкод, визначених законодавством, щодо можливості застосування інституту малозначності не лише для певної частки (примітка до ст. 22 КУпАП), а й інших правопорушень у сфері

забезпечення безпеки дорожнього руху шляхом внесення змін і доповнень до ч. 2 ст. 32 КУпАП, а також Інструкції з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі, затвердженій наказом МВС України від 7 листопада 2015 року № 1395, передбачивши в ній бланки постанови про закриття справи, яку виносять під час оголошення усного зауваження, а також за наявності обставин, передбачених ст. 247 КУпАП;

обґрунтовано доцільність внесення змін і доповнень до КУпАП, що стосуються відповідальності за військові адміністративні правопорушення, зокрема у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху.

Основні положення та висновки дисертаційної роботи оприлюднено на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях: «Актуальні проблеми становлення і розвитку правової науки» (Київ, 26 квітня 2024 року); «Право і правоохоронна діяльність: сучасний вимір і виклики глобалізації» (Київ, 6 грудня 2024 року); «Актуальні питання підготовки фахівців для сектору безпеки і оборони в умовах війни» (Кропивницький, 17 квітня 2025 року); «Актуальні питання реформування правової системи держави» (Київ, 30 травня 2025 року).

Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Обґрунтованість результатів дослідження, положень та висновків дисертаційної роботи Левіщенка Дмитра Костянтиновича не викликає суттєвих зауважень. Отримані автором наукові результати є логічно послідовними, належним чином аргументованими та органічно впливають із змісту проведеного дослідження. Сформульовані у роботі положення ґрунтуються на комплексному аналізі чинного законодавства України, наукових праць вітчизняних і зарубіжних учених, а також на узагальненні правозастосовної практики у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху.

Емпіричну базу дослідження становлять довідкові видання, статистичні дані, зведені дані вивчення 246 проваджень у справах про адміністративні правопорушення, аналітичні матеріали у сфері безпеки дорожнього руху.

Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності.

Результати дисертаційного дослідження, що виносяться на захист Левіщенком Дмитром Костянтиновичем, отримані завдяки застосуванню комплексного методологічного підходу, який передбачає поєднання загальнонаукових та спеціально-юридичних методів наукового пізнання. Використання широкого спектра методів дослідження дало змогу автору всебічно дослідити адміністративно-правові засади забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні, визначити ключові проблеми правового регулювання у цій сфері та сформулювати обґрунтовані пропозиції щодо їх вирішення. Зокрема, метод аналізу наукових джерел та узагальнення результатів попередніх досліджень застосовано для з'ясування ступеня наукової

розробленості проблематики забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні та визначення основних напрямів подальших наукових пошуків (підрозділ 1.1). Діалектичний підхід до аналізу історичного розвитку, а також історико-правовий метод використано для дослідження генези правових засад забезпечення безпеки дорожнього руху, виявлення закономірностей формування відповідного нормативно-правового регулювання та його еволюції (підрозділ 1.2). Порівняльно-правовий метод у поєднанні з методом нормативно-правового аналізу застосовано для узагальнення зарубіжного досвіду правового регулювання у сфері безпеки дорожнього руху та визначення можливостей імплементації окремих позитивних практик у національне законодавство України (підрозділ 1.3). Методи абстрагування, термінологічного аналізу та структурно-логічний метод використано для формулювання авторських підходів до визначення поняття та сутнісних ознак адміністративно-правового забезпечення безпеки дорожнього руху, а також для з'ясування особливостей адміністративної відповідальності за правопорушення у цій сфері (підрозділи 2.1, 3.1). Застосування методів класифікації та функціонально-структурного аналізу дало змогу визначити систему та правовий статус суб'єктів забезпечення безпеки дорожнього руху, з'ясувати їх компетенцію та місце у механізмі публічного управління у відповідній сфері (підрозділ 2.2). Системний аналіз у поєднанні з процесуально-правовим методом використано для дослідження адміністративних процедур, що застосовуються у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, та для визначення їх ролі у механізмі реалізації державної політики (підрозділ 2.3). Крім того, методи синтезу та оцінювання ефективності адміністративних заходів застосовано з метою з'ясування особливостей адміністративно-правового забезпечення профілактики дорожньо-транспортних пригод та мінімізації їх негативних наслідків (підрозділ 3.1). Водночас методи прогнозування, моделювання перспективних правових механізмів та нормативно-проектний метод використано для обґрунтування основних напрямів удосконалення адміністративно-правового забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні, а також для формулювання пропозицій щодо вдосконалення чинного законодавства (розділи 2, 3).

Методологічна основа дисертаційного дослідження характеризується раціональним поєднанням емпіричних і теоретичних методів пізнання. Емпіричні методи дали змогу зібрати та узагальнити фактичний матеріал, що відображає сучасний стан правового регулювання та практику забезпечення безпеки дорожнього руху, тоді як використання теоретико-аналітичного інструментарію забезпечило можливість формулювання узагальнених висновків і науково обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення адміністративно-правового механізму у цій сфері.

У цілому проведене дослідження свідчить про належний рівень оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності та дозволило автору вирішити низку теоретичних і практичних проблем, пов'язаних із адміністративно-правовим забезпеченням безпеки дорожнього руху в Україні.

Теоретичне і практичне значення результатів дослідження.

Сформульовані і аргументовані у дисертації теоретичні положення, висновки, пропозиції та рекомендації впроваджено й надалі можуть бути використані в:

– *науково-дослідній сфері* – як підґрунтя для подальших теоретичних і прикладних досліджень тематики щодо адміністративно-правового забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні;

– *освітньому процесі* – під час викладання навчальних дисциплін «Адміністративне право», «Адміністративна процедура», «Адміністративна відповідальність», для підготовки лекцій і навчальних посібників з цієї тематики.

Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому. Дисертаційна робота Левіщенка Дмитра Костянтиновича викладена українською мовою, складається зі вступу, трьох розділів, які містять вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Структура роботи відповідає вимогам МОН України та Порядку присудження наукового ступеня кандидата наук.

У **розділі 1** «Теоретико-правові засади забезпечення безпеки дорожнього руху», який складається з трьох підрозділів, розкрито науково-теоретичні основи формування та розвитку інституту безпеки дорожнього руху. Зокрема, у підрозділі 1.1 здійснено аналіз стану наукової розробленості проблеми забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні, визначено основні підходи до розуміння категорій «дорожній рух» та «безпека дорожнього руху», узагальнено доктринальні позиції вітчизняних і зарубіжних науковців, а також запропоновано авторські дефініції цих понять. У підрозділі 1.2 досліджено генезу правових засад забезпечення безпеки дорожнього руху, охарактеризовано еволюцію національного законодавства та роль міжнародних нормативно-правових актів у формуванні сучасної системи правового регулювання у відповідній сфері. У підрозділі 1.3 здійснено порівняльно-правовий аналіз зарубіжного досвіду забезпечення безпеки дорожнього руху, зокрема досвіду Федеративної Республіки Німеччини, Республіки Польщі, Швейцарської Конфедерації та Французької Республіки, а також обґрунтовано можливості імплементації окремих ефективних практик у національне законодавство України.

У **розділі 2** «Адміністративні організаційно-правові засади забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні», який містить три підрозділи, розглянуто зміст та особливості адміністративно-правового механізму забезпечення безпеки дорожнього руху. У підрозділі 2.1 проаналізовано понятійно-категоріальний апарат у цій сфері, визначено сутність та особливості забезпечення безпеки дорожнього руху, а також сформульовано авторське визначення відповідного поняття. У підрозділі 2.2 досліджено систему суб'єктів забезпечення безпеки дорожнього руху, визначено їх правовий статус, функціональні повноваження та особливості взаємодії між ними. У підрозділі 2.3 розглянуто адміністративні процедури у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зокрема контрольно-наглядові процедури, а також

обґрунтовано необхідність їх удосконалення шляхом уніфікації та інтеграції у загальну модель адміністративної процедури.

У розділі 3 «Адміністративно-правова охорона у сфері безпеки дорожнього руху», що складається з двох підрозділів, досліджено особливості реалізації адміністративно-правових заходів, спрямованих на запобігання дорожньо-транспортним пригодам та притягнення до відповідальності за правопорушення у цій сфері. У підрозділі 3.1 проаналізовано адміністративно-правові механізми профілактики дорожньо-транспортних пригод, визначено основні напрями вдосконалення системи профілактичних заходів, зокрема шляхом модернізації правових інструментів, удосконалення статистичного обліку та впровадження сучасних інформаційно-аналітичних технологій. У підрозділі 3.2 досліджено адміністративну відповідальність за правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, розкрито її сутність, принципи та особливості застосування, а також сформульовано пропозиції щодо вдосконалення законодавства, яке регулює притягнення до адміністративної відповідальності за порушення правил дорожнього руху.

Таким чином, структура дисертаційної роботи є логічно послідовною та забезпечує комплексне дослідження адміністративно-правових засад забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні.

Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації в практиці. Отримані результати дисертаційного дослідження рекомендуються для використання у діяльності правоохоронних органів і суду, громадських організацій, закладів вищої освіти, в науково-дослідних розробках установ й організацій, дослідниками при написанні наукових праць, плануванні досліджень за даним напрямом.

Зауваження щодо оформлення та змісту дисертації, запитання до здобувача.

У цілому позитивно оцінюючи дисертацію, необхідно звернути увагу на деякі положення, що могли б слугувати предметом подальших наукових досліджень або дискусії під час публічного захисту:

1. У підрозділі 1.2 «Генеza правових засад забезпечення безпеки дорожнього руху» дисертант здійснив аналіз становлення та розвитку нормативно-правового регулювання у відповідній сфері, а також окреслив структуру національної системи правового забезпечення безпеки дорожнього руху. Разом із тим, на наш погляд, виклад матеріалу міг би бути краще якщо б виокремити основні періоди розвитку правового регулювання забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні та пов'язати їх із змінами у системі публічного управління, реформуванням правоохоронних органів, а також із процесами гармонізації національного законодавства із правом Європейського Союзу. Крім того, хоча автор обґрунтовано акцентує увагу на ролі міжнародних документів, насамперед Конвенції ООН про дорожній рух 1968 року та актів Європейського Союзу, певною мірою бракує більш детального аналізу

механізмів імплементації відповідних міжнародних стандартів у національне законодавство України.

2. У підрозділі 2.2 «Суб'єкти забезпечення безпеки дорожнього руху» дисертант здійснив ґрунтовний аналіз системи суб'єктів, на яких покладено реалізацію державної політики у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, їх правового статусу та функціональної диференціації. Водночас, хоч автор і звертає увагу на проблеми фрагментарності управлінських рішень, дублювання повноважень та недостатньої узгодженості діяльності різних суб'єктів, потребує більш чіткого висвітлення питання інституційних та організаційно-правових механізмів подолання зазначених недоліків. Зокрема, варто було б окреслити можливі механізми міжвідомчої координації, роль окремих органів у формуванні єдиної системи управління дорожньою безпекою, а також перспективи використання сучасних цифрових засобів управління в цій сфері.

3. Підрозділ 2.3 «Адміністративні процедури у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху» містить ґрунтовний аналіз адміністративно-процедурних механізмів діяльності органів публічної влади у досліджуваній сфері. Автор переконливо обґрунтовує значення адміністративних процедур як інструменту забезпечення законності, контролю за дотриманням правил дорожнього руху та реалізації державної політики у сфері дорожньої безпеки. Позитивної оцінки заслуговує також спроба систематизувати наукові підходи до співвідношення понять «контроль» і «нагляд», а також звернення до проблеми відсутності єдності в їх законодавчому закріпленні.

Водночас виклад відповідного матеріалу міг би бути доповнений більш предметним аналізом практичних аспектів реалізації контрольних-наглядних процедур у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху. Зокрема, доцільним виглядало б ширше використання матеріалів правозастосовної практики, які дозволили б продемонструвати, яким чином існуючі нормативні положення реалізуються у діяльності уповноважених органів, насамперед органів Національної поліції та інших суб'єктів державного контролю у транспортній сфері. Такий підхід сприяв би більш повному розкриттю прикладного виміру досліджуваної проблематики.

4. У підрозділі 3.2 «Адміністративна відповідальність за правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху» автор здійснив детальний аналіз теоретичних підходів до розуміння адміністративної відповідальності та особливостей її застосування у сфері дорожнього руху. Разом із тим певною мірою відчувається переважання теоретико-доктринального аспекту дослідження над аналізом реальної практики застосування відповідних норм. До прикладу, при розгляді проблем використання інституту малозначності та інших механізмів адміністративно-деліктного реагування доцільним було б ширше залучити матеріали судової та адміністративної практики, що дозволило б переконливо продемонструвати характерні проблеми правозастосування. Такий підхід сприяв би не лише теоретичному обґрунтуванню пропозицій автора, а й дав би можливість виявити типові помилки або колізії, що виникають під час притягнення осіб до адміністративної відповідальності за порушення правил дорожнього руху.

Відсутність порушень академічної доброчесності. У ході вивчення як дисертаційного дослідження, так і наукових публікацій, фактів порушень академічної доброчесності не виявлено. Дисертаційна робота є оригінальною, самостійно виконаною науковою працею.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам.

1. Дисертаційна робота Левіщенка Дмитра Костянтиновича, подана до захисту на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук, є комплексним, цілісним і завершеним науковим дослідженням, у якому отримано нові науково обґрунтовані результати, що характеризуються елементами наукової новизни у постановці та вирішенні теоретичних і практичних проблем адміністративно-правового забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні. У роботі сформульовано низку наукових положень, висновків і рекомендацій, спрямованих на вдосконалення чинного законодавства та практики діяльності суб'єктів публічного управління у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху.

2. Зміст дисертаційної роботи загалом відповідає заявленій дисертантом науковій спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право, а сама робота пройшла належну апробацію. Дослідження виконано зрозумілою, юридично та літературно грамотною мовою, що забезпечує належне сприйняття викладеного матеріалу. Оформлення дисертації та автореферату загалом відповідає встановленим вимогам, що висуваються до наукових робіт такого рівня. Автореферат є ідентичною основним положенням дисертації та відображає її зміст, сформульовані висновки й пропозиції.

3. Дисертаційна робота та реферат Левіщенка Дмитра Костянтиновича «Адміністративно-правове забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні» відповідають вимогам Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567 (із наступними змінами), основним вимогам до дисертацій та авторефератів дисертацій Міністерства освіти і науки України, а їх автор заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:
**проректор Дніпровського
державного університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор,
заслужений діяч науки і техніки України**

Олександр ЮНІН